

Torah from Around the World

---

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat 9 maart 2024/29 Adar I 5784, Sjabbat Sjekaliem, Wajachel, Sjmot/Exodus 35:1 -
38:20

Tanach blz. 182 - 190

2de sefer: Sjmot 30:11 - 16

Tanach blz. 172

Haftara: II Melachiem/II Koningen 12:1 - 17

Tanach blz. 762 - 763

Vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: **Matthew Berkowitz** is voormalig leider van de Israël programma's aan het
Jewish Theological Seminary te New York.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Betsaleel en Oholiav: een voorbeeld, toen en nu

Sidra Wajachel staat vol met de materiële details van de Misjkan en zijn huisraad. Dit heilige bouwproject wordt het middelpunt van de Jisraëlitische

energie in het laatste deel van het boek Sjemot. Maar belangrijker dan het project zelf is de kwaliteit van de mensen erachter. Wajachel laat ons op nadrukkelijke en poëtische wijze opnieuw kennismaken met Betsaleel en Oholiav, de meester-ambachtslieden die verantwoordelijk zijn voor de bouw van de Misjkan en zijn toebehoren. Wat maakt dat deze twee individuen deze heilige taak waardig zijn?

Om te beginnen maken we voor het eerst kennis met deze personages in sidra Ki Tisa: “De eeuwige zei tegen Mosjee: ‘Ik heb mijn keuze laten vallen op Betsaleel, de zoon van Oeri, de zoon van Choer, uit de stam Jehoeda. Ik heb hem uitzonderlijke talenten geschonken, wijsheid, vakmanschap en inzicht op allerlei gebied. . . Oholiav, de zoon van Achisamach, uit de stam van Dan, stel ik als zijn medewerker aan.’ (Sjemot/Exodus 31:1-6)

Rasji (Franse commentator, Troyes, Frankrijk, 1040–1105) legt de bepalende kenmerken van Betsaleel uit door op te merken dat “wijsheid datgene is wat iemand van anderen leert”; “inzicht is dat wat men vanuit het hart begrijpt”; en “kennis is een geschenk van God.” Met andere woorden, ze zijn begaafd met scherpe wijsheid die van boven hen, om hen heen en binnenin hen wordt aangereikt. Intelligentie, spiritualiteit en Goddelijke inspiratie zijn verenigd in deze opmerkelijke vormgevers. Of zoals we in modern taalgebruik graag zeggen: de Tora en Rasji hebben oog voor verschillende vormen van intelligentie: de intelligentie van de hersenen (denken), de intelligentie van het hart (voelen) en de intelligentie die wordt verleend door de Goddelijke vonk (transcenderen).

Vervolgens voegt sidra Wajachel eraan toe dat ze begiftigd waren met het vermogen ‘om te onderwijzen wat aan hun hart was gegeven’. In een commentaar op Sjemot 35:34 schrijft Ibn Ezra (Spaanse exegeet, Tudela, Navarra, 1089–1167) dat “er veel wijze individuen zijn die het een uitdaging vinden om hun kennis effectief aan anderen over te dragen. En zie, Oholiav is de assistent van Betsaleel bij het creatieve werk van het bouwen van de Misjkan – en ook hij heeft het vermogen om wijsheid aan een ander over te dragen.” Dat gezegd hebbende, kan een onvermogen om effectief les te geven voortkomen uit het ontbreken van een aangeboren pedagogisch talent, een gebrek aan formele training of een onwil om te delen. In plaats van deze heilige onderneming dicht bij hun hart te houden, vertelt Tora ons dat hen de gave werd gegeven om getalenteerde pedagogen te zijn – dat wil zeggen dat zij hun wijsheid aan anderen overdroegen. Het bouwen van een ruimte voor God kan niet het beperkte domein zijn van twee esoterische kunstenaars. De ambachtslieden moeten kunnen communiceren en anderen kunnen leren deel uit te maken van dit heilige project. Door dat te doen zijn zij wezenlijke leraren: nauwkeurig in hun instructie en ruimhartig van geest.

Ten slotte benadrukt Rasji een laatste belangrijk detail over dit getalenteerde paar. In reactie op Sjemot 35:34 schrijft hij: “Oholiav komt uit de stam Dan, die een van de stammen met de laagste [status] [van Israël] was – afkomstig van de zonen van dienstmaagden, en toch plaatste God hem als gelijke naast Betsaleel bij de bouw van de Misjkan, en [Betsaleel] komt uit een van de grootste stammen [d.w.z. Jehoeda]. Daarmee vervulde God het vers uit Job: “God bevoordeelt de rijken niet meer dan de armen” (Job 34:19).

Dienovereenkomstig leert Rasji ons dat Betsaleel en Oholiav uit twee zeer verschillende sociale lagen in Jisraël komen. Als zodanig staan zij model voor inclusiviteit. Noem het goddelijke positieve discriminatie. Wanneer je een project van deze omvang onderneemt, moet je afgestemd zijn op een spectrum van stemmen en talenten die afkomstig zijn van rijken en armen, van studenten en docenten, van aangeslotenen en niet-aangeslotenen. Het bouwen van een plaats van God vereist een totaalvisie en een alomvattende gemeenschapszin.

Meerzijdige wijsheid, het vermogen om les te geven en inclusiviteit maken Betsaleel en Oholiav de perfecte keuze voor de constructie van een ruimte gevuld met Gods Aanwezigheid. Dit is inderdaad een belangrijke les voor ons allemaal – dat we uiteindelijk Gods Aanwezigheid in ons midden kunnen brengen door middel van effectief onderwijs, door wijsheid die we uit vele bronnen hebben geleerd, en door verbinding te maken met de brede diversiteit die inherent is aan de gemeenschap.